

finde det meget uheldigt. Det vilde meget vanskeliggøre det for Kreditforeningerne at komme af med deres Pantar. Maaſte er det ikke Meningen, men ſaa tror jeg i alt Fald, det bør omredigeres. Til diſſe Bemærkninger ſtal jeg indſtrænke mig angaaende det foreliggende Forſlag. Jeg tror, at Kreditforeningerne ſe med megen Sympati paa det Forſlag, der er kommet frem, og da ſærlig paa de Begunſtigelſer, der ſtilles i Udſigt i § 1.

Da vi forleden havde Statslaansloven til første Behandling, rettede det ærede Medlem fra Røge (Alberti) det Spørgſmaal til det ærede Medlem for Præſto Amts 6te Valgkreds (Boſſen), om det ſidſtnevnte ærede Medlem ikke agtede at indbringe det Forſlag til en ny Kreditforening, ſom Agrarerne have andraget Regeringen og Rigsdagen om. Det ærede Medlem for Præſto Amts 6te Valgkreds ſvarede dertil, at han fandt det naturligt, naar dette Forſlag, der da allerede var forelagt af Indenrigsminiſteren, gif til Udvalg, at ſaa Undragendudvalget, ſom hidtil har haft Agrarernes Andragende til Behandling, afgav det til dette Udvalg, og at Sagen paa den Maade kom under Overvejelse i Rigsdagen. Dertil havde det ærede Medlem fra Røge ikke noget at indvende, og der blev heller ikke fra anden Side gjort nogen Indvending mod en ſaadan Arbejdsmaade. Jeg antager derfor, at man fra alle Sider har fundet den rimelig, og det er derfor ogſaa naturligt, at man nu ved denne Lejlighed kommer lidt ind paa at drøfte dette Undragende, ſom Agrarforeningen har indgivet.

Det Maal, Agrarerne have, er ſelvfølgelig paa beſt mulige Maade at gavne Landbrugets Kredit i Særdeleſhed og vel Realkreditten i det hele taget. Det Maal har min fulde Billigheſe, ſom det vel ogſaa har de øvrige Medlemmers, men Spørgſmaalet er jo, om den Vej, ſom Agrarerne foreſlaa at gaa, er rigtig. I den Hende har jeg mine Tvivl, ſom jeg ganſte kort ſtal tillade mig at fremsætte. Det er min Overbeviſning, at vi ſnareſt have for mange end for ſaa Kreditforeninger, men vi have dem nu en Gang, og ſaa er det ikke let at komme af med dem igen. Det er jo gaaet ſaaledes i Tidens Løb, at naar „et godt Hovede“ — ſom det ærede Medlem for Holbæl Amts 5te Valgkreds (Korsgaard) forleden talte om — havde fundet paa en eller anden Tanke, en eller anden Variation paa Kreditforeningsomraadet, ſom han ønskede at ſaa en Kreditforening til at føre ud i Livet — en Variation enten paa Ublaansomraadet, eller med Henſyn til den Del af Vurderings-

ſummen, der maatte ublaanes osv., der har været mange forſtellige Kombinationer — har man i tidligere Tid ret beredvilligt givet ham Lov dertil. Indtil 1861 var det jo Indenrigsminiſteren, der gav Lov til at oprette ny Kreditforeninger, og det gif glat nok; de der forlangte det, fik Lov til det. Efter 1861 har det været Lovgivningsmagten, der har givet Tilladdeſen, men den har ogſaa ſtillet ſig meget imødekommende, ſaa alle, der have ønsket det, have ſaaet Lov til at prøve at lykſaliggøre Verden med Realisationen af de Tanker, de have fundet paa. Men, ſom ſagt, jeg tror, vi have ſaaet temmelig mange Kreditforeninger. I de ſenere Aar er ogſaa denne Erkenddeſe trængt frem her i Tinget, og man har derfor ſtillet ſig mindre velvillig i Kædning af at imødekomme ſaadanne Krav. Derſom nu Agrarernes Kreditforening havde Udſigt til, at den i en rimelig Tid kunde vokſe ſaa ſtærkt, at den overſtyggede de andre Kreditforeninger, ſaa at de ret hurtig kom til at pakke ſammen, ſaa nægter jeg ikke, at det muligviſ var den rigtige Vej at gaa, thi en ſtor Kreditforening har betydelige Fordele fremfor de mange mindre. Den har ogſaa ſine Ulemper, men tillige ſine Fordele. Jeg tror imidlertid ikke, det vil kunne naas ved Agrarernes Kreditforening, ſelv om de fik den netop, ſom de have ønsket den, med Statsgaranti for deres Obligationer. De gamle eller i alt Fald de fleſte af vore Kreditforeninger ere blevne for ſtore og for godt funderede til, at dette let lader ſig gøre. Der er nu den Omſtændighed til Stede ved den ny Kreditforening, at den vil i en meget lang Arrække blive meget dyrere at adminiſtrere forholdsviſ, end de gamle, og det ſpiller en Rolle. Det er ogſaa forudſat i Forſlaget, idet det foreſlaas, at der ſtal ſvares indtil $\frac{1}{10}$ pCt. halvaarlig i Adminiſtrationsomkoſtninger, alſaa 20 Dre pr. 100 Kr.s Hovedſtol aarlig. Men de ſtorſte og ældſte af de beſtaaende Foreninger hjælpe ſig godt med 10 Dre aarlig, og Kreditforeningen i Viborg, ſom det ligger nærmest for mig at ſammenholde med det ny Forſlag, kan endogſaa gøre det for 8 Dre. Men denne Forſkel fra 8 Dre til 20 Dre, alſaa paa 12 Dre, udligner en Kursavance — naar man regner efter en Rentefod af $3\frac{1}{2}$ pCt. — af 3—4 pCt., og det forekommer mig ret tvivlſomt, i alt Fald efterſom de $3\frac{1}{2}$ pCt.s Kreditforeningsobligationer ſtaa for Tiden, om denne ny Kreditforening kunde ſaa Kursen paa ſine Obligationer diſſe 3—4 pCt. op over Kursen paa de andre Kreditforeningsobligationer. Det vil jo nu være en Grund til, at de andre Kreditforeninger nok ville kunne konkurrere med den